СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК LV. Ч. 170. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, четвер, 24-го липня 1947. No. 170. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, July 24, 1947. VOL. LV.
ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СВІДОЦТВО КРАВЧЕНКА В КОНГРЕСОВІЙ КОМІСІЇ

Каже, що Америка переповнена советськими шпигами і що Росія приготовляє війну.

Вашингтон 23 липня. — Перед комісією для прослідження Неамериканських Діянь палати репрезентантів заявив Віктор Кравченко, колишній член советської комісії для купівлі, що Росія засипує Америку своїми шпигами і вступила на шлях, який мусить викликати війну. Після довгого оповідання про відносини в Советах, його запитали, чи він упродовж своєї служби в Америці міг довідатися дещо про шпигунство Советів, Кравченко відповів, що увесь штаб советських урядовців у Злучених Державах займається шпигунством. Він назвав по імені деяких людей, які видістали тайни будови американських субмарин і літаків, а також виявив, що майже всі урядовці советської амбасади це військові люди в цивільних одягах. Над усім советським персоналом в Америці, навіть над амбасадором, настановлений спеціяльний висланник з Москви. За часів служби Кравченка, отже до 1944 р., таким наставником був Седов. Кравченко сказав теж, що політика комуністів в Америці має на меті викликувати замішання, хаос і страйки і що комуністичні попутчики є далеко більше небезпечні для Америки ніж самі комуністи. Про відносини в Советах він оповів так, як це описане в його книжці „Чому я я вибрав свободу" і потвердив, що там тепер працює яких 20,000,000 людей як невільників без заплати, а лише за скупий харч.

КЛАРК ЗА ДОПУЩЕННЯ СКИТАЛЬНИКІВ.

Ню Йорк 23 липня. — Генеральний прокуратор Злучених Держав Там С. Кларк підтримав змагання, щоб допустити до Америки 400,000 скитальників, згідно з законопроектом Сретона. Він заявив, що постанови про перевірку минувших нових іміґрантів такі гострі, що нема причини побоюватися небезпеки комунізму збоку скитальників, коли вони прибудуть до Америки. Кларк сказав це в промові на обіді в готелі Валдорф Асторія, уладженім організацією Юнайтед Джуїш Апіл.

ПОТВЕРДЖУЄ, ЩО АЙСЛЕР БУВ КОМУНІСТИЧНИМ ДИКТАТОРОМ В АМЕРИЦІ.

Вашинґтон. — Джозеф З. Корнфедер з Дітройту, урядовий свідок в процесі проти Ґерґарда Айслера, обвинуваченого за підроблювання паспортів, зізнав перед судом, що підсудний диктував Комуністичній Партії Америки, хто має бути вибраний до краєвого комітету партії і грозив прогнанням з партії кожного, хто буде противитися його диктатурі. Корнфедер був в 1933 партійним організатором робітництва в стейтах Огайо і Кентокі. Айслер мав тоді імя „Едвардс", казав свідок. Він навіть грозив свідкові за критику його політики в робітничих справах. Айслердомагався, щоб післати кількасот комуністів до тодішніх робітничих таборів, звісних під назвою Сіліян Консервейшен Кор (ССС).

44 КОНГРЕСМЕНІВ ВИЇДУТЬ ЗАГРАНИЦЮ.

Вашинґтон. — Підчас конгресових вакацій, які починаються вже в суботу, поїдуть 44 конгресменів заграницю для студій політичних відносин у таких країнах, яким Злучені Держави мають прийти з фінансовою допомогою. Таку делегацію рішила вислати від себе палата репрезентантів окремою резолюцією. У склад делегації входять теж члени комісії закордонних відносин.

ЗАКОН ПРО КРАЄВУ НАУКОВУ ФУНДАЦІЮ.

Вашинґтон. — Конгрес ухвалив законопроєкт в справі заложення Краєвої Наукової Фундації і переслав його президентові до підпису. Фундація має на цілі в часі мира перевести мобілізацію наукових талантів для дослідів і розвитку наукових ділянок, які можуть бути придатні теж і під час війни. У науковій Фундації є відділ краєвої оборони, медичних дослідів, і для наукового персоналу. Фундація має втримувати списки науковців у Злучених Державах і їх посілостях заграницею.

АМЕРИКАНСЬКІ ІМЕНА ДЛЯ АНТАРКТИДИ.

Вашинґтон. — Уряд вибрав 850 імен визначних людей, у честь яких будуть названі різні місця в Антарктиді. Багато імен буде европейських, але значна частина припаде Америці. Як приклади подані такі: Ледняк Кордела Гола. — Гол це бувший секретар стейту; Ледняк Окса — Окс це бувший власник щоденника Ню Йорк Таймс; Побережжа Руперта — полк. Яків Руперт власник бровару в Ню Йорку і „власник" дружини битого мяча Ню Йорк Єнкіс. Свого часу був плян назвати частину Підбігунового Моря іменем Франклина Д. Рузвелта, одначе Рузвелт спротивився тому, бо норвежці вже назвали його іменем підбігунового дослідника Амундсена.

В обороні прав українського народу

УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ, ЗА ПОСЕРЕДНИЦТВОМ АМЕРИКАНСЬКОГО ПРЕДСТАВНИКА В О.Д. ДОМАГАЄТЬСЯ МІЖНАРОДНОГО ПРОСЛІДЖЕННЯ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ.

Ню Йорк, 23. липня. — У звязку з подіями в Україні, головно у звязку з акцією Української Повстанської Армії та залюченням тридержавного договору між Советським Союзом, Польщею і Чехословаччиною, наслідком якого є нова жорстока „пацифікація" України, Український Конгресовий Комітет Америки звернувся вчера окремим посланням до американського представника в Раді Безпеки О. Д., Ворен Р. Остина, прохаючи його інтервенції в цій міжнародній організації, щоб вона прослідила положення в Україні. Навязуючи до мужнього виступу Америки в обороні прав інших поневолених народів та в обороні демократії взагалі, Конгресовий Комітет в своему посланні звертає увагу на події, які мали місце в Україні під час війни та які заіснували сьогодні.

Друга світова війна, в якій український нарід зложив такі великі жертви для перемоги союзників, не принесла Україні визволення. Всі українські землі були окуповані тоталітарним червоним фашизмом, або його сателітами. У висліді український нарід не склав зброї і продовжує боротьбу. Героїчного змагання Української Повстанської Армії вже не можна було закрити залізною заслоною і сьогодні світ щораз частіше довідується про нього. Для ліквідації українського повстанського руху, Советський Союз був змушений заключити в останніх місяцях окремий договір зі своїми сателітами, Польщею і Чехословаччиною, розпочинаючи безпощадне і жорстоке винищування українського народу. В посланні говориться: „Така акція трьох союзників проти українського населення, єдиним „злочином" якого є бажання власної незалежности і власного демократичного уряду, противорічить високим принціпам Обеднаних Держав..." Рівночасно, положення в окупованій Советською Росією Україні поважно загрожує світовому мирові, тому Конгресовий Комітет, репрезентуючи понад пів мільйона американців українського роду, прохає свого американського представника „предложити Раді Безпеки резолюцію про міжнародне прослідження положення на землях, замешкалих українцями, та репресійних заходів проти цього населення, пороблених урядами, що заперечують українському народові належні йому людські права".

„Український Конгресовий Комітет вважає, що в цій справі він поступає згідно з ідеалами та інтересами Злучених Держав Америки та Організації Обеднаних Націй" та висловлює свою надію, що американський представник предложить відповідну Резолюцію в Раді Безпеки.

Звернення підписав Степан Шумейко, голова Конгресового Комітету.

ВІДГОМІН МЕМОРІЯЛУ КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ.

Ню Йорк, 23. липня. — „Ню Йорк Таймс" в сьогоднішньому виданні надрукував довшу замітку про звернення Українського Конгресового Комітету до американського представника в Раді Безпеки, Ворен Р. Остина в справі подій в Україні, боротьби Української Повстанської Армії за визволення та потрійного советсько-польсько-чехословацького договору проти українського визвольного руху. Ню Йорк Таймс пише: „Український Конгресовий Комітет Америки в меморіялі предложеному вчера делегатові Злучених Держав в Раді Безпеки, Ворен Р. Остенові, домагається повного прослідження „наявних повідомлень", що Советський Союз, Польща і Чехословаччина „заключили міжнародне порозуміння, скероване на остаточне знищення українського народу". Степан Шумейко, президент Комітету, — пише газета — повідомив, що український підпольний визвольний рух очолює Українська Повстанська Армія та що польський уряд висилив 500,000 українців. „Ще гірші умовини існують в Советській Україні, згідно з повідомленнями, які продираються через залізну заслону". Росіяни та їхні сателіти застосовують проти українців всілякі репресії. В дальшому Ню Йорк Таймс наводить поодинокі місця з меморіялу.

Буде потрібно 9 більйонів долярів на допомогу у відбудові Европи

Лондон, 22. липня. — Спеціялісти, які прослідували потреби европейського континенту в світлі допомогових пропозицій секретара стейту ген. Маршала, стверджують, що Европа потребуватиме щонайменше по 3,000,000,000 долярів допомоги річно протягом бодай трьох років, щоби могти „стати на власні ноги" під господарським оглядом. Це стверджено на підставі праць відповідних комітетів Паризької Конференції Европейської Співпраці, що підготовляють відповідне звідомлення европейських допомогових потреб, що мало б бути представлене Злученим Державам на початку вересня. Вважається, що з огляду на цю астрономічну суму европейських допомогових потреб, справа натрапить на деякі трудноші в американському конгресі. На випадок, якщоб цеї допомоги не признано, зглядно її занадто зменшено, то це було б великим аргументом для Советів, які вже сьогодні голосять, що Америка не думає додержати своїх допомогових обіцянок. Вважається, що 16 західньо-европейських держав, учасників Паризької конференції та кандидатів на американську допомогу будуть рахуватися з цим фактом і самі відповідно обмежать свої допомогові претенсії.

ПАРИЗЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ СПІВПРАЦЮВАТИМЕ З О.Д. ТА ІНШИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ.

Париж, 22. липня. — Екзекутивний комітет Паризької Конференції 16 країн прийняв сьогодні проект узгіднення своєї праці з О.Д. та іншими міжнародними організаціями економічного характеру. Вже викінчується текст спільного меморіялу, апробованого в основному минулого тижня. Хоча з нарад поодиноких комітетів не видається окремих і кожночасних комунікатів, проте вважається, що вони продовжуються з великим успіхом.

ТОРГОВЕЛЬНА КОНФЕРЕНЦІЯ В ЖЕНЕВІ ВІДКИНУЛА АМЕРИКАНСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ СУБСИДІЙ ДЛЯ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОГО ЕКСПОРТУ.

Женева, Швайцарія, 22. липня. — Міжнародна торговельна конференція в Женеві, зглядно її відповідний підкомітет, відкинув сьогодні більшістю 8 голосів проти одного американську пропозицію субсидій для сільського господарства в цілях експорту сільсько-господарських прдуктів. У висліді Америка, якщоб вона приступила до Міжнародної Торговельної Організації, що мала б повстати у висліді теперішньої конференції та яку Америка піддержує, мусіла б зревідувати свою дотеперішню політику допомоги фармерам з метою збільшити, чи вдержати на відповідному рівні американський експорт сільсько-господарських продуктів.

АВСТРАЛІЯ ПРИЙМЕ 4,000 СКИТАЛЬНИКІВ.

Женева, 22. липня. — Австралія підписала сьогодні договір з Міжнародною Організацією для Скитальників (ІРО), на підставі якого до кінця цього року зможе переселитися до Австралії 4,000 скитальників. Договір відноситься тільки до скитальників з Европи. Після їх переїзду до Австралії ними ще деякий час заопікується ІРО, головно як іде про їх правне положення. Австралійський закон передбачує, що рідні переселених скитальників могли б долучитися до них після трьох місяців. Договір не ставить будьяких застережень щодо національности, чи віровизнання скитальників.

ВІЙНА В ІНДОНЕЗІЇ

Воєнні дії розгортаються на багатьох фронтах. Перші жертви. Офіціяльне звідомлення до Обеднаних Держав.

Батавія, Джава, 22 липня (АП). — Розпочата перед двома днями голяндська „поліційна акція" проти Індонезької республики з метою заставити її респектувати Шерібонський договір — як подано офіціяльно в голяндському комунікаті — розгортається у справжню колоніяльну війну. В багатьох місцях прийшло до боїв між голяндськими та індонезькими військами. Голяндці захопили велику частину Східньої Джави, а одна панцерна колона підійшла на 35 миль від столиці республики Йоґякарта. В індонезькому звідомленні говориться про дальшу висадку голяндських військ та важкої зброї, головно танків. В цьому ж комунікаті сказано, що індонезькі війська ведуть успішний протинаступ. Голяндські втрати вбитими й раненими в першому дні воєнних дій подається на 150 осіб.

Голяндський представник в ООД склав сьогодні заяву свого уряду, в якій говориться про „поліційну акцію, строго обмеженого характеру". Американський та британський уряди були теж офіціяльно повідомлені про голяндську акцію. До воєнних дій прийшло теж на Суматрі. Бувший премієр Індонезької республики прилетів з Джави до Сінгапуру, правдоподібно з метою дістатися до Злучених Держав та поробити заходи для здержання боротьби.

МОСКВА ЗВАЛЮЄ ВИНУ НА АМЕРИКУ

Лондон, 22 липня. — Московське радіо, подаючи сьогодні повідомлення про події в Індонезії, пробує звалювати вину на „доктрину Трумана", що мала б бути заохотою для голяндського уряду до теперішньої акції.

ЛІКВІДАЦІЯ УГОРСЬКОЇ ОПОЗИЦІЇ.

Будапешт, 22 липня. — Угорська партія Свободи, єдина ще зорганізована опозиція проти встановленого насильством комуністичного уряду, повідомила сьогодні в парляменті про своє розвязання, подаючи за причину загрозу для її членів з боку комуністичної диктатури. Після цеї заяви представники партії в парляменті демонстративно покинули наради.

ПІДКОМІСІЯ О.Д. В СПРАВІ НАПАДУ НА ГРЕЦІЮ.

Потверджуються обвинувачення проти Альбанії.

Атени, 22. липня. — Провіривши місце комуністичного наїзду на грецькі міста Коніцу й Яніцу, Балканська Провірочна Підкомісія О.Д. вишле завтра з Яніни своє звідомлення головній Комісії в Ню Йорку. На місці стверджено факти, які безсумнівно доказують, що комуністичні партизани доконали свого нападу на Грецію з альбанської території та забезпечені альбанською збруєю. Югославія, Болгарія та Альбанія відмовляються впустити під-комісію на свої території в цілях доходжень.

АВСТРО-ПОЛЬСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР.

Відень, 22. липня. — Сьогодні тут опубліковано договір між Польщею й Австрією, на підставі якого Польща зобовязуються доставляти Австрії 85,000 тон вугілля місячно. За доставу Австрія платитиме долярами з американської допомоги і частинно висилкою власних товарів.

ПРОБНЕ БОМБАРДУВАННЯ НІМЕЧЧИНИ.

Франкфурт над Майном, 22 липня (АП). Три американські суперфортеці почали сьогодні пробне бомбардування „безпечних перед бомбами" німецьких варстатів підводних човнів біля Бремена. Завтра американські й британські літаки скинуть на ці варстати найважчі бомби по 25,000 фунтів.

ФЕДЕРАЦІЯ ІНДІЙСЬКИХ КНЯЗІВСТВ.

Ню Дельгі, 22 липня. — Державне формування Індії поступить ще один крок вперед завтра, коли має бути проголошена формальна федерація біля 60 процент всіх князівств з домінією Індії. На місце цих князівств буде створений один союз.

ВЕДЕМЕЄР ПОЧАВ СВОЇ ДОХОДЖЕННЯ В КИТАЮ.

Нанкінґ, 22 липня. — Окремий висланик президента Трумана, ген. А. С. Ведемеєр, почав сьогодні свої доходження про положення в Китаю, перевівши розмови насамперед з американськими дипломатичними представниками. Завтра він їх продовжуватиме з офіціяльними китайськими колами. Доходження мають на меті ствердити, „що можна зробити для відбудови Китаю".

ЕСПАНСЬКІ РЕСПУБЛИКАНЦІ ВЕРТАЮТЬСЯ НА БАТЬКІВЩИНУ.

Мадрид, 22 липня. — До Еспанії вернувся сьогодні бувший республиканський премієр Алехандро Леро. Відповідна урядова комісія розглядає теж прохання про дозвіл на поворот, внесене шефом республиканського генерального штабу за час громадянської війни, генералом Вісентом Рохо.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТРУМАН ПРО НЕБУВАЛИЙ ДОБРОБУТ

Президент Труман переслав до конгресу північний звіт про економічний стан країни, опертий на цьому матеріялі, який йому подає для цеї цілі Рада Економічних Дорадників, встановлена минулого року конгресом. Такі звіти не є отже ділом самого президента чи навіть адміністрації, але є вислідом докладної статистики, зібраної фахівцями, а теж аналізою економічних знавців. Щоб так було, подбав про це сам конгрес, встановляючи згадану Раду Економічних Дорадників.

Згадуємо за це, бо інакше можна б вважати того роду звіти за політичну агітацію тих, що є при владі й хотіли б далі при ній остатись.

У свому звіті президент підкресляє, що згідно зі статистикою в Злучених Державах є тепер такий добробут, якого ще тут в мирних часах ніколи не було. Це є свого роду відповідь тим „знавцям" в Америці й поза нею, що довго запевняли, що саме в цьому часі наступить у цій країні велика господарська кріза, получена з катастрофальним безробіттям, спричиненим десять мільйонами вояків, повернувшими до цивільного життя і праці.

Так є, що в місяці червні працювало в Злучених Державах понад 60 мільйонів осіб, Продукція дійшла до такого верха, якого не було навіть у воєнних часах; вона виноситиме річно величезну суму 225 більйонів долярів. Люди в Америці назагал заробляють тепер стільки, що можуть самі зужиткувати все, що тут продукується. Тому життєвий стандард дійшов до небувалих досі вершин.

Таке виказує статистика, коли мати на увазі загальний економічний стан країни. Коли ж брати поодинокі випадки й особи, то, як усі добре знаємо, не так воно рожево в практиці, особливо в тих, що мало заробляють та мають велику родину. Теж з цього, як є тепер, не виходить, що за пів року чи рік не буде гірше, а то й зле. На це звертає увагу теж і звіт президента. Вже минаються у людей воєнні ощадности, тому й опір консументів проти високих цін стає щораз сильнішим. Не є теж тайною, що продукція вдержується на верху теж і тому, що дуже збільшився американський експорт, головно до знищених війною країн. Через війну відчувається ще й досі брак певних продуктів для домашнього вжитку. Це досі збільшало продукцію і збут, але це може скоро скінчитись. Особливо, як ціни будуть високі, а грошей в покупців щораз менше, бо вже тепер дві третині населення зужило 40% ощадностей на конечні життєві потреби.

Та які темні сторони ми не добачували б тепер чи в найближчій будуччині, фактом є, що в порівнанні з минулим Злучені Держави стоять нині найвище як щодо продукції й кількости працюючих людей, так і щодо добробуту. Головна жура уряду та економістів іде тільки в тому напрямі, як це надалі вдержати, коли вже не поліпшити.

Наслідство в уряді президента

Дня 18 липня підписав президент Труман закон на підставі якого вводиться нове наслідство на становищі президента Злучених Держав. На випадок смерти президента Трумана став би тепер його наслідником предсідник палати репрезентантів, Джозеф В. Мартин, вибраний Республиканською партією конгресменом зо стейту Масечусетс.

Президент не поклав свого вета проти нового закону, хоч його можливим безпосереднім наступником в уряді має бути республиканець. Труман самий домагався тричі введення такого закону з огляду на змінені часи. На підставі закону з 1886 р. наслідство по президенті було управильнене так, що на випадок смерти чи неспосібности президента приходить віцепрезидент, а після нього приходять члени кабінету: секретар стейту, секретар скарбу іт. д.

През. Труман є того погляду, що наступником президента повинна бути людина, що походить з вибору населення. Так як тепер склалися відносини, Труман прийшов на своє становище як віцепрезидент після смерти Рузвелта перед двома роками. Віцепрезидент походить з вибору. Одначе, наприклад, коли б Труман помер, захворів або уступив, тоді на його місце прийшов би секретар стейту Джордж Маршал, який не був ніким вибраний, лише іменований президентом. У практиці це могло б значити, що урядуючий президент назначив свого наступника.

Цій недостачі зараджує саме новий закон. Він постановляє, що на випадок смерти, чи уступлення президента, приходить на його місце предсідник палати репрезентантів, а щойно по нім тимчасовий предсідник сенату, яким тепер є Артур Г. Ванденберґ. Як Мартин, так і Ванденберґ походять з вибору. Одначе так є, що не все сенатор виходить з вибору, бо на місце уступившого, чи помершого сенатора, губернатор стейту іменує нового сенатора для доповнення каденції попередника. Тому зовсім справедливо першенство в наслідстві дається предсідникові палати репрезентантів, а щойно опісля тимчасовому предсідникові сенату, на випадок, коли нема вибраного віцепрезидента, який водночас є постійним предсідником сенату.

Коли новий наслідник президента, Джозеф Мартин, опинився в положенні „віцепрезидента", тоді секретар скарбу запитався його, чи йому треба тайної сторожі для охорони його особи. Мартин заявив, що йому не треба. Тайна сторожа — „Сікрет Сервис" — це прибічна сторожа президента для охорони його особи. На підставі традиції „Сікрет Сервис" підлягає секретареві скарбу, бо вона має слідити за злочинцями, які підроблюють гроші. Тому, що колись державний скарб оставав під контролею володаря держави, ця сторожа перейняла на себе обовязок стерегти теж особу володаря. Президент Злучених Держав, як найвищий екзекутивний урядовець, справує уряд колишнього володаря й тому його береже тайна сторожа з департаменту скарбу. У минулому віцепрезидент Труман не робив закиду, коли тайна сторожа теж дбала про його особисте безпечество.

Досі ще не було випадку, щоб президентом став член кабінету, зате сім віцепрезидентів були президентами впродовж американської історії. Від часу Вашинґтона аж до 1886 р. тимчасовий предсідник сенату був призначений на наслідника президента, а потім приходив предсідник палати репрезентантів. Цей закон, як згадано, змінено в користь членів кабінету, а тепер знову приходить на чергу наслідник з вибору, а не з іменування.

Інж. Софієвський.

ХАРЧУВАННЯ

В підсовєтській Україні перед II-ю світовою війною

Ми не знаємо ще точно, як саме впливає різна страва людини на її фізичний і духовий розвиток. Наші знання обмежуються лише вмінням побудувати білянс калорійности, не забуваючи за кілька відомих нам вітамінів, та різні мінеральні солі. Ми памятаємо також значення смакових, пахощевих та зорових впливів на перебіг процесів травлення, що показав у своїх працях академік Павлов. Відома є роля тканинної будови деяких продуктів, роля ферментів.

Проте, завжди суспільство прагнуло до збагачування та поліпшення своєї їжі, часом підсвідомо. На підставі досвіду довгого часу, розуміла людина, що добра страва, яка відповідала смаковим потребам цілих поколінь, є грунт її здоровля.

Вибір тої чи іншої страви був підпорядкований також умовам природи, ступені техніки та інших соціяльних явищ. Ось чому з часом їжа змінялася, зявлялись нові можливості її збагатити, з часом і нові смакові потреби,

Колись людина споживала лише сирове мясо, не вміла випікати хліба і т. д. З того часу промайнули тисячеліття. Але й за більш нам відомих віків та десятиліть відбувалися зміни щодо якости харчування. Часом провід суспільства розробляв державні заходи, дбаючи за покращаня харчів цілого народу, або його війська.

Відомо, що ще за часів Риму для харчування війська розрозроблявся особливий раціон, який мав зміцнювати фізичну і духову загартованість вояка супроти воєнних умов.

Давні вчені Греції та Риму не мало праці присвятили вивченню різних властивостей страви.

Вже Наполеон І. турбувався за організацію виробництва маргарини та бурякового цукру. Велике число політичних мужів, або вчених взяли участь у формуванні людської страви, спираючися на вимогах їх націй.

Швайцарія стає країною овочевих соків, тут починають пити малоалькогольні або неалкогольні соки замість води, що ми також спостерігаємо у північній Німеччині. В останньому десятиріччю за найпопулярніший напій у Північній Америці стає невідомий до того у вжитку, сік з томатів. Таких прикладів є багато.

Окремі нації створювали свою страву або цілу „кухню", що відповідала її фізіологічним потребам та можливостям. Так виникли відомі кухні: німецька, французька та інші.

Так само широко відомий український борщ, узвар, що дійсно можуть являти собою, з погляду сучасної науки, шедеври страв. І яка далека смакова відстань поміж українським борщем і російським „щами"; поміж українською ковбасою і німецькою і т. п. Ці речі, дійсно з погляду їх біохемічних і фізикохемічних властностей, різні.

Українці, як бідніші, так й багатші, завжди вміли готувати собі смачну і здорову їжу, про що свідчить наша література та етнографічні дані.

Здавалося б, що десятки мільйонів українських людей, які потрапили на 25 років під совєтську руку, мусіли б здобути ще кращі можливости щодо харчування та розвинути в собі нові смаки, створити і нові страви.

Український нарід прямував десятиліттями до оспіваного соціялізму, тоб-то до ідей, які обіцяли перш за все покращання добробуту.

Правдива дійсність свідчить про інше. Поширені за совєтів гасла, що „у здоровому тілі — здоровий дух" були, як і вся совєтська пропаганда лише красивими словами. За цими словами переводилася цілком інша політика харчування. Світ знав вже досить докладно про штучний голод в Україні на початку тридцятих років. Вже ніхто не заперечить діявольської методи винищування українського селянства.

Але люди забувають, що після наглого голоду пішли довгі роки неповно-цінного харчування, або недоїдання. Люди після того не спухали і не вмирали мільйонами у муках на шляхах, але систематично почували потребу щось зїсти. Громадяни Совєтського Союзу задовольняли свої шлункові потреби другорядною їжею, так би мовити, неповноцінною їжею. Це задоволення коштувало того, що треба було відмовитися від купівлі нового капелюха, чи то святкового убрання.

Ось чому назагал натовп совєтських довоєнних людей справляв враження назовні жебраків. Ось чому лікарі все більше і більше реєстрували захворювання на хронічні шлункові хвороби.

Якщо вам доводилося стояти на берегах Дністра, десь по роках голоду коли рештки змучених селян були вже зігнані до колгоспів, ваші вуха чули спів півнів на румунській стороні, по совєтському боці півні не співали. Отже українській селянин не їв курки, не їв яєць. Не їв сала в тій мірі, як колись, не їв і доброї сметани. Сама совєтська статистика твердила разюче падіння числа худоби в українських селах: поголівя худоби так і не зросло до кількости зперед першої світової війни.

Зменьшилися площі під улюбленими соняшниками й маком, що теж ствердила статистика. стало обмаль запашної олії. З усуспільнених та одрізаних присадибних садів врожай овочів знімали у півзеленому стані і відправляли до державних консервних фабрик.

Заради „дотермінового виконання плянів" овочі, як правило, ніколи не достигали. Український селянин не споживав і половини норми овочів, хоч мав їх раніш доволі; хоч так колись старі бабусі любили частувати печеними яблуками з медом. Відстав і в цьому відношенню наш селянин від селянства інших країн.

Не в ліпшому стані було населення великих і особливо малих міст.

Великі склепи з гарними вікнами й вивісками „Бакалея", „Гастрономія", мали жебрацький зміст щодо асортименту і кількости продуктів. Інакше б міста не знали, що таке черги в ночі, не піднявся б у совєтського громадянина так високо „культ течки". Назовні люди неоголодні, працюють, навіть „будують соціялізм". Але здобути пів кілограма оселедців для родини, цілий тріюмф. Свіжа риба — знов трудноші. Ковбаса, свіжі овочі, консерви взагалі руйнували грошові розрахунки цілої родини. І старі люди починали забувати, а молодь цілком свідомо вважала, що всі ці речі розкіш, а не звичайна потрібна страва. Молодь не знала, що довоєнний чужинець — безробітний десь в середній чи західній Европі, має більше і ліпшої страви, а ніж здобували їх батьки в наслідок 10-14 годинного робітничого дня. Не знала, що надмірна праця або крадіжки, чи спекуляція, які коштували забагато нервів, прохарчовували людину.

Памятаємо, як в одному маленькому місті, донька робітника не знала що таке цукерок і чому він загорнутий в папірець і як його зїсти. А тій дитині було 8-10 років.

Одного разу не здобувши місця в готелі Одеси, як це часто бувало по великих містах, довелося випадково ввечері зупинитися, щоб переночувати в родині висококваліфікованого робітника. З їжі у цих гостинних людей було лише: хліб, солоні огірки, горілка.

Протягом останнього часу ці продукти ставали все більш „традиційними".

Солоні огірки, які колись були як збуджуючі апетит невелика закуска або гарнір до мяса, тепер стали головним „наповнювачем" совєтських шлунків. А горілка ставала за найбільш дешеве жерело теплої енергії, замість, наприклад цукру або меду. До наповнювання лише шлунків та тимчасового штучного збудження зводилася політика совєтського харчування. Горілка була одною з головних прибутків соціялістичної держави. Її діставали всі без карток і майже завжди без черги. Продавалась горілка в пляшках, форма яких була вироблена ще в далеких роках династії Романових. Горілка прислужувала у багатьох відношеннях. Вона передусім підбадьорювала громадян, легше кожний щоденно чекав на арешт НКВД, створювала на вулицях штучно-веселий вигляд натовпу і найстрашніше... розвязувала язики для нових кадрів замордованих людей.

Заробітки чоловіка й жінки: обох вчителів або робітників, які мали двоє дітей, ледви вистачали, щоб годувати так-сяк родину. Така політика харчування, побіч духового терору, приводила до створення малочисельних родин. Ось чому було потрібне брутальне втручання совєтської держави в родинне інтимне життя, щоб збільшувати хоч як небудь, число народжуваних дітей.

Але чимже живилися українці?

Рятували людей: хліб, крупа, картопля, квашена капуста. Хліб не являв собою запашних, з особливим присмаком, житніх або пшеничних українських паляниць. Білий хліб і в селянина і в робітника чи з інтелігента теж бував може раз на тиждень. То був хліб — мішанка різного збіжжя, хліб —

(Докінчення на 3 стор.).

Ол. Луговий.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

80)

Робітники, бувші вояки, головно цікавилася будучою війною! На війну покладали всі свої сподівання. На війну й на сусідів, зрештою, надіялися девятьдесять на кожних сто, українських політиків і політикевичів, в якій частині світу вони не жили б. Прості люди не знали, хто Україні ворог, хто приятель? Яку систему підтримувати, кому симпатизувати? Скоропадському, Коновальцеві, Левицькому, чи Чубареві, чи ще кому? Адже провідників і провідничків стільки, що на увесь світ вистало б!

— То наша загально-національна біда, — говорив Ростислав у відповідь, — ота наша розбіжність. Не збудувавши власної хати, вже за умебльовання сваримося. За поокремими деревами лісу не бачимо. Замість загально-національних ідеалів, замість України — ставимо ідеали партійні, групкові. Партійних політиків у нас забагато, а державних мужів — Бог дасть. Скоропадський, Коновалець, Левицький, — добрі і злі одночасно. Добрі — бо все таки щось діють, до чогось прямують. Злі — бо розєднують нарід, поборюють один одного, замість поборювати ворогів! Тому вони також політики, а не державні мужі. Державно-національний муж хоче зробити щось добре для власного народу, Політик — хоче, щоб нарід зробив для нього. Ось в тім різниця. За кожним з них стоїть якийсь приятель, але... Приятелів України покищо у світі нема. Є більші чи менші вороги, є байдужі. Історія доказує, що ворогуючи між собою, вороги України все знаходили спільну мову до згоди ціною поділу України. Так було, так буде... А наші недалекозорі політики вважають, що ворог ворога України вже може бути їх приятелем... Згадайте отих гетьманів — Тетер, Хмельниченків, Опар, Вдовиченків, Ханенків, чи Сомків, Золотаренків, Брюховецьких, Многогрішних... Польща з Московщиною тих часів зажерто воювала. Коли ж на гетьманське становище прийшла справді велика людина, державник, Петро Дорошенко, раз-два Московщина з Польщею помирилася, дійшло до Андрусівської угоди, поділу України по Дніпру. Тоді і московини і поляки обрушилися власне на Дорошенка, Україну зруйнували. Пізніша наша історія доказує наглядно, що з історії наші проводирі нічого не навчилися.

— А як, по вашому, — перебив мову Скорохід. — Чи є Україна під большевиками, чи нема?

— Ви самі як думаєте? — Ростислав поставив питання на питання.

— Думаю, що нема!

— Милитеся! Україна є і буде в розумінні етнграфічному, територіяльному. Адже є українські землі, український народ, навіть залишки української культури. Отже в такому розумінні Україна існує. В політично-державному розумінні ніякої України нема. Нема самостійности, уряду, нема промислу, армії, установлених кордонів... Українська культура ледви животіє. В школах, хоч і українською мовою, виховують духових росіян, чи совєтян, ворогів української незалежности. Необхідно памятати — не той українець, що по українськи вміє говорити, а той, що думає по українськи. Говорив українською мовою і Ярема Вишневецький!

— Так по вашому, — приятелів українці не мають? — казав Воютинський.

— Ні! — потвердив Ростислав. — У давнину, можна б назвати приятелями України Швецію і Туреччину. Швеція від України віддалена, не могла на долі України заважити. Але! Від шведів перебрана була система княжої України, навіть прапор. Шведи дали Україні державну організацію, замість племінної. Опісля українці знову привернули племінну, удільну. У шведів, у давнину і тепер багато чому могли повчитися! Тепер кооперації, у давнину народоправя. Не практикувалося у Швеції панщини, ні тимбільше кріпацтво. Ще від часів Олафа Святого, тестя Ярослава Мудрого, кожний селянин управнений був собі владу вибирати — і бути вибраним. Тому нема там переворотів, пролиття крови, нема економічних кріз, безробіття. В козацьких часах прямували до союзу зо Шведами Хельницький, Виговський, Дорошенко й Мазепа. Полковник Іван Богун командував українсько-шведсьим корпусом, здобув Краків і Варшаву. Ґустав Ліліенкроне, посол короля Карла-Ґустава й полковники — Богун, Юрій Немирич та Ковалеський заключили союз проти Польщі й Московщини. Установили кордон України і Швеції по Вислі, Східній Прусії, Балтику і теперішній Латвії. Будь на місці нездари Хмельниченка Богун, або Виговський, історія України пішла б інщим шляхом, не довела б до Полтави. Поляки, для загарбання України не посоромилися обирати католицьким польським королем Івана Грізного, його сина Федора, або Олексія Михайловича, царів-схизматиків, в польському розумінні. А в наслідку — Богун опинився в казематах Маріенбургу, у Східній Прусії. Дорошенко спирався також на союз зо Швецією, та Швеція по довгих війнах обезсиліла. Він знайшов ближчого союзника, Туреччину, тим більше, що союзу з Туреччиною шукали Хмельницький і Виговський. Туреччина все була Україні зовсім не злим сусідом.

(Дальше буде).

Д. Кирильчук

Совєтська демократія—чи совєтська тиранія?

3)

III.

Совєтська пропаганда найшла тепер новий доказ, новий аргумент для узасаднення своєї „демократії" і свого „соціялістичного" устрою. Цей аргумент повторюється на тисячу ладів і при кожній нагоді. Він звучить: велика Вітчизняна війна Совєтського Союзу проти гітлерівської Німеччини показала непереможну силу совєтського суспільного і державного устрою. Війна показала, що „совєтський суспільний устрій є ліпшою формою організації суспільства, чим будьякий інший несовєтський суспільний устрій" (Сталін). Війна показала, що совєтський державний устрій — твердиться там — є ліпшим державним устроєм від усіх тих, що їх тільки знає історія, що в совєтській державі „національне питання і проблема співпраці націй вирішена ліпше, як у будьякій другій багатонаціональній державі". (Сталін). Цей цитат ми взяли із згаданої статті М. Міттіна. Таких цитатів можна навести сотки й тисячі. Так сказав Сталін і в це мусить вірити кожний, хто не хоче попасти в неласку й не відчути на собі караючої руки „соціялістичної батьківщини". Ще більше. Совєтська пропаганда твердить, що „совєтська держава й совєтська соціялістична демократія вийшли не тільки переможними з війни, але вони переживають тепер новий розквіт, добиваються нових успіхів". Доказ: „В ряді европейських держав — у Югославії, Болгарії, Чехословаччині, Польщі й інших — виріс народний демократичний устрій". „Визволившися при помочі Совєтської Армії від гітлерівського гніту", народи цих держав „стали строить у себя демократисческие порядки поновому, отказавшись от старих образцов буржуазно-парламентарськой демократий". (Н. Мітін, цит. стаття). Добрі успіхи — але не для народів згаданих держав. Успіхи має тільки московсько-большевицький імперіялізм, який поневолив нові народи. Останні події в Румунії, Угорщині, Болгарії і Польщі показують, що там заіснував не режім свободи демократії, але терору й насильства. В Угорщині насильно скинено законний уряд, заарештовано сотки політичних діячів, генерального секретаря найбільшої угорської партії дрібних хліборобів, Белу Ковача, замордовано в тюрмі, а премієр міністрів Ф. Нать мусів рятувати своє життя втечею за кордон. „Ми перетворилися в поліційську державу", заявив провідник мадярської опозиції, д. Сульок. „В Угорщині панує тиша і спокій — тиша страху й терору", заявив дальше Сульок. А Мітін називає цей стан „новим розквітом совєтської демократії" „освобожденнем" при помочі совєтської армії". Те саме діється і в Румунії, в Болгарії, в Польщі, в Югославії і всюди там, де простягнула свою руку „квітуча совєтська демократія". Це саме, або ще гірше, діється від десятків років у самому царстві „пролетарської" диктатури.

Але вернімося до твердження совєтської пропаганди про те, що совєтський устрій і совєтська демократія доказали свою вищість тим, що Совєтський Союз виграв війну. Тут треба розрізняти два моменти: момент вищости совєтського суспільного устрою і момент „щасливої" розв'язки національного питання в „багатонаціональній державі".

Чи виграння останньої світової війни може бути доказом для вищости совєтського суспільного й державного устрою в СССР? В ніякому розі. І то з таких причин: ніколи війна й її вислід не були доказом доброти якогось державного чи суспільного устрою. Війни провадили й вигравали в історії і найбільш назадницькі, тиранські та недемократичні суспільно-політичні устрої. Війни провадили і вигравали такі тирани, як Аттіля, („Бич Божий"), Джін-ґіс-хан, турецькі султани й російські царі та багато інших, які очолювали найбільш назадницькі, „реакційні" й скрайно недемократичні держави. Держава Джін-ґіс-хана перестояла навіть на біля 100 років свого кривавого тирана, але не тому, що її устрій був „совєтський", і поступовий, але тому тільки, що цей жорстокий диктатор своєю кровожадною рукою здавив був і вбив у населенні всяку й найменшу спробу спротиву. Тайною успіху цих тиранів був страх, який вони розсівали на кожному кроці. Всякий, що важився піднести голову, втрачав її. Страх є тайною успіху й совєтської демократії та совєтського суспільно-політичного устрою.

Війну виграв не тільки Совєтський Союз, але й „буржуазні капіталістичні" держави. Що більше, без помочі цих „буржуазних і капіталістичних держав" совєтська держава мабуть ніколи не була б виграла війни проти свойого гітлерівського побратима. В хвилину, коли гітлерівські дивізії стояли під Ленінградом, Москвою і Сталінградом, англо-саське летунство нищило німецьку індустрію, дезорганізувало німецьку господарку, деморалізувало населення, пустошило країну, а на кінець „капіталістичні держави" висадили свої мільйонові війська в Італії та Франції і цим самим завдали смертельний удар німецькій воєнній машині. Тому мабуть не буде перебільшення, коли твердитимемо, що не совєтський, але капіталістичий устрій виграв другу світову війну. Не треба забувати дальше, що в останніх роках війни совєтська армія без американсько-англійської помочі не була б мала ні зброї, ані амуниції. А без зброї й амуниції війни не тільки не можна виграти, але й провадити її не можна. Це факти.

Але бо совєтська пропаганда йде ще дальше в своїх твердженнях. Згаданий уже М. Мітін пише дальше таке: „Війна викрила також великі недостачі й слабості старих буржуазно-парляментарних форм демократії. Хід історичних подій доказав з усією незбивальністю („неопровержимостью"), що держави буржуазної демократії в результаті їх „заигривания" з фашизмом, в результаті їх уступчивости фашизмові в час, що попереджав другу світову війну, виказались на початку війни фактично обезоруженими перед нападом, який загрожував усім досягненням цивілізації і демократії, свобідному національному існуванні цих держав. Війна показала, що тільки завдяки Совєтському Союзові і тій рішальній ролі, яку він відіграв у розгромі німецько-фашистівських „захватчиков", европейська цивілізація була спасена від загибелі". Ось вам новий арґумент — безличний і брехливий, який можна вщіплювати і твердити тільки совєтським громадянам, які будучи відрізаними непроглядною залізною куртиною від решти світу, не завжди знають докладно, як розвивалися дійсно події. А ці події були такі: коли вже було ясно що гітлерівська Німеччина пічне нову світову війну, тоді тільки „буржуазні й капіталістичні" держави, на чолі з Англією і Францією, виступили з усією рішучістю проти Німеччини, виповівши їй навіть війну, а совєтська держава ввійшла в тісну приязнь з гітлерівською Німеччиною і заключивши з нею у серпні 1938 р., т. зв. пакт Рібентропа-Молотова, почали розбір і парцелювання Европи! Це історичний факт. Можна з усією рішучістю твердити, що коли б СССР не був зв'язався пактом взаємного ненападу з гітлерівською Німеччиною, то ця остання не була б зважилася розпалити вогонь другої світової війни, який спричинив смерть майже 50 мільйонів людей, руїну цілої Европи й крутий поворот европейської цивілізації на кілька десятків років назад. Другу світову війну уможливив і спровокував Сталін з його большевицькою клікою в Москві. СССР не може навіть твердити, що він був обставинами примушений іти на порозуміння з Німеччиною, бо у той самий час, як Молотов братався з Рібентропом, а Сталін обмінювався ґратуляційними телеграмами з Гітлером, в Москві сиділа англійсько-французька делегація, яка хотіла дійти до порзуміння й заключення пакту з СССР, щоб у цей спосіб протиставити спільний фронт гітлерівській аґресії і не допустити до другої світової війни. Сталін ганебно зрадив Францію і Англію і пішов на співпрацю з Гітлером. Це й було основною причиною війни. В той саме час, як Гітлер із Сталіном поневолювали й грабували вільні народи Европи, тільки війська „буржуазних демократій" на чолі з Англією і Францією кривавилися в обороні свободи й европейської цивілізації.

НЕ ДОПУСТИ В АМЕРИЦІ ДО ГОСПОДАРСЬКОЇ КРІЗИ, ЯКА НАСТУПИЛА ПО ПЕРШІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ!—Так молив, склавши руки як до молитви, конґресменів Лйон Гендерсон, добре відомий з воєнних часів як голова Офісу Адміністрації Цін (О ПІ ЕЙ).

Із недавно опублікованих документів виходить, що навіть у 1943 р., отже в час, коли СССР, після нападу на нього гітлерівського побратима, був у союзі з „капіталістичними й буржуазними демократіями", отже й тоді ще Сталін хотів знову зрадити своїх союзників і заключити сепаратний мир із Гітлером. До цього не дійшло тільки тому, що один-до-другого не мав уже довір'я. В ім'я чого це робилося? В ім'я „рятування" „европейської цивілізації"? Як Гітлер так і Сталін стреміли до підбиття і поневолення цілого світу, а „рятування европейської цивілізації" було для обидвох брехливим і підступним пропаґандивним трюком. Сталін тепер хвалиться, що він урятував цивілізацію. Це саме мав робити й Гітлер, якщо б він був виграв війну. В дійсності обидва хотіли знищити цю цивілізацію — один в ім'я „расової ґерманської вищости", а другий в ім'я „совєтської демократії", „диктатури пролетаріяту". Обидва — з жадоби панування, з жадоби грабіжі й з ненависти до всього великого, гарного й взнеслого, що зродив геній вільних европейських народів.

Сталін хоче рятувати й навіть „урятував" европейську цивілізацію — пишається совєтська пропагнда. Але пощо і в ім'я чого рятує її Сталін, коли ціла ця цивілізація є витвором „буржуазно-капіталістичної системи"? Це ж не совєтська цивілізація, а Сталін твердить, що все не совєтське є зле, назадницьке й реакційне! Тому мабуть не зробимо похибки, коли будемо твердити, що під кличем рятування европейської цивілізації криється той самий злочинний намір, який крився за облудними гаслами большевиків у перших днях їх революції, коли вони під кличем „земля селянам" грабували цю землю в селян і перетворювали їх у невільників і рабів.

(Далі буде).

ХАРЧУВАННЯ

(Докінчення зі стор. 2-гої)

стандарт, завжди однакової форми та смаку.

Совєтська верхівка, починаючи від наркомів і кінчаючи головами колгоспів, була в інших умовах. Навіть після скасування карткової системи харчування, існували „закриті", фактично заховані від народу крамниці для розподілу харчів і одягу.

Отже повноцінно міг харчуватися лише той, хто духово або фізично мордував людей на сталінський лад. Ці люди отверто хвалилися, що вони потребують „кусочок белой булки і вагон масла".

Той, хто був під батогом, мусів завжди хотіти їсти, або знати, що не зїсть завтра, якщо збочить у своїх поглядах сьогодні, навіть щодо якихось господарчих або урядових розпоряджень.

Молодь, що виросла в Совєтах, не знала, що їсть молодий англієць чи француз. Вона не вірила своїм же батькам, коли вони оповідали про своє дитинне життя.

Росла молодь, не відчуваючи тої загрози, яка висіла над народом, який роками неповноцінно харчувався. Відкрилися очі допіру підчас і після другої світової війни. Світ знає як комуністи господарювали. Як здихали свині та кури тисячами штук на фармах колгоспів і совгоспів, як гнила картопля у сховищах наркомторгу, як знищували збіжжя комахи по склепах загот-зерна, як гнили яблука і т. д. Знає, як за безцінок вивозили за кордон продукти. Молоді й старі позапартійні фахівці працювали щиро, шукаючи порятунку для свого народу в своїй чесній праці. Шкідників не було насправді. Винна в тому гістерична система з її „дотерміновими виконаннями і перевиконаннями плянів", з її брехливістю і карієризмом.

Правда, в ліпших готелях великих міст: „Континенталь", „Красная", „Лондон", — вільно завжди було замовити кращу страву. В червоних столицях: в Москві і Ленінграді постачання населення було краще. Там „сталінським раєм" дурили голови закордонним гостям. А у фабричних кухнях України варили „щі" з кислої капусти з підозрілими краплинами товщів та ячмінну („перлову") кашу.

Лише один раз влада вирішила ніби дійсно зробити „щасливими" своїх громадян. То було в часи еспанської революції. Тоді до Києва навезли з Еспанії бананів. Всі склепи харчових крамниць були завалені свіжими бананами. Химерні продавці запевнили, що це немов — „українські дині". Киянин їх не купував, банани зігнили, хоч рятувати банани покликали багатьох учених. А після того заявився дотеп:

— „Ну, як живете?

— Дякую, як у Африці! (?)

— Чому ж як у Африці?

— Бо ж самі бачите, ходимо голі та їмо банани!

Але це все була велика трагедія. Солоні огірки, горілка, банани, напхані хмелем цигарки — це був сміх крізь сльози. Перше покоління підсовєтських людей росло ще більш-менш здорово, бо походило від батьків, які виросли за нормальних умов харчування. Але жахливий вигляд матиме друге та дальші покоління завжди відірвані від доброї рідної страви.

В совєтському харчуванні всі 25 років провадилася політика, скерована на відрив від національної страви. Цей відрив не компенсувався рівноцінними іншими стравами.

Підсовєтський українець не збагатив своєї страви, а навіть позбавився тих продуктів, що були улюбленими протягом багатьох попередніх поколінь.

Совєтське харчування було одною з форм фізичного терору нації. Було спрямоване до створення у майбутньому з українського народу нечисленної групи дегенератів.

Ще гіршою є справа прохарчування тепер по другій світовій війні, по двох роках знищення України німецькими комісарами, та знову панування там жахливого совєтського уряду.

P.S. Цю статтю написав український науковець, щоб віддячитись ЗУАДК. за вислану харчеву допомогу.

Жертви на дальшу поміч скитальцям шліть негайно до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, О.

З ювилею на скитальців.

В неділю 22 липня родина і приятелі панства Когутів в Клівленді уладили несподівану гостину в Українськім Народнім Домі з нагоди їх 25-літнього подружжя. Гром. Микола Задерецький, вуйко Ювілятів, як товстмастер вечора покликав приявних до слова, які складали свої сердечні побажання щастя й здоровля, особливо для пана Ювілята, який від якогось часу нездужає.

Не забуто й за скитальців, а п. Володимир Гавриляк і пані Олена Степаник зайнялися збіркою, яка принесла $83.16.

Жертви зложили: Ювиляти $10; по $5: Задерецькі, Шмаґали, Каплиші, Колодії; по $2: Корди, Бушки й Гузінські; по $1: Страпи, Морозовичі, Хамроки, Качаровські, Бухоляки, Муралі, Полевки, Кочиші, Гузілі, Клещинські, Вербінські, Бриїли, Мондаки, Іваніцькі, Ярощі, Чікоцкі, Степаники, Гавриляки, Будованці, Седани, Вербінські, Муралі, Ковалі, Ґабрівські, Декани, Піскелевичі, Даруси, Демковичі, Яачковські, Кукіси, Р. Бойко, В. Бойко, Коберська, А. Зепко, К. Зепко, С. Савчин, Н. Оленчук, п. Оленчук, А. Чуприк, В. Морозовський, А. Морозовський, Д. Добуш, Н. Зарічний і Зенчак. Дрібними $3.16.

Володимир Гавриляк.

—o—

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

На скитальців.

Дня 6 червня відправив о. П. Білон поминальну Богослужбу за вбитого вояка, Бронислава Шевчука, яку замовила мати Покійного, п-ні Розалія Шевчук з Бруклин, Н. Й. По відправі зійшлися присутні до церковної галі на поминки, де п. Марія Липська згадала за долю українських скитальців. Зібрано $17. Жертвували: Софія Сусла $2; по $1: А. Кава, М. Липська, О. Казан, П. Коцюба, Р. Косюк, Я. Зарівна, Р. Шевчук, М. Кармазан, Р. Вецал, о. П. Білон, Й. Марцинюк, А. Процишин, К. Чагарин, Н. Сулима, Ю. Кушнір. Гроші вислано до Зл. У.А.Д. Комітету.

Розалія Вецал.

Большевицькі лови на людей в Австрії

В Австрії, головно у Відні, від довшого часу таємничо „зникають" люди. Уніформовані вояки нападають на мешкання та виволікають поодиноких осіб, які опісля пропадають безслідно. Інших виловлюється на вулицях, ще інших витягається з потягів. З повідомлень виходить недвозначно, що цю злочинну ловлю людей переводять советські вояки і совтєська поліція. Насамперед почали „зникати" українці, а опісля прийшла черга теж на інших, на поляків, балтійців, югославів і навіть жидів. Досі з відомих українців пропали в такий „таємничий" спосіб д-р Шевчук, студентка Якубовська з Дрогобича, Роман Новосад, д-р Турин, Матчак та інші. Російська командатура Відня заборонила австрійській поліції провадити в справі зникнення людей будь які доходження. В надісланих нам вирізків з австрійської преси м. і. пишеться:

„Вінер Курієр" з 27 червня пише під заголовком „На кордоні американської зони в Австрії схоплено чотири особи; своєрідні репатріяційні методи росіян":

„Міродайні кола подають сьогодні подробиці про схоплення советськими властями чотирьох осіб, які були в дорозі до, або з американської зони. Перше схоплення трапилось 19 травня. Тоді пропав уроджений в 1912 році в Петербургу естонець Ільмар Больман, що їхав зі свого місця замешканя в Зальцбургу до Відня, де мав ділову справу до шведського консуляту. Дня 9 червся його жінка, мати 5-місячної дитини, одержала коротке повідомлення, яке, як вона вважає, походить від її чоловіка та з якого виходить, що Ільмар Больман находиться в советському переселенчому таборі біля Відня, звідкіль його мали перевезти до Советського Союзу.

„Дня 27 травня, згідно з зізнаннями заступника Міждержавного Комітету для Скитальників в Лінцу, советські салдати виволікли з цивільного потягу на Еннському мості Ярослава Вітіва, бездержавного скитальника зі Західної України. Вітів їхав потягом з Відня до одного табору скитальників в американській зоні. Советські власті заявили, що вони нічого не знають про місце перебування Вітіва, але заповіли доходження.

В тому самому місці дня 31 травня советські вояки виволікли з цивільного потягу Любу Корницьку. Корницька робила у Відні старання про виїзд до Злучених Держав, де хотіла вийти замуж за колишнього американського вояка. Кілька днів пізніше свояк Корницької одержав повідомлення, що дівчина в одному таборі біля Вінер-Нойштадт дожидає транспорту до Советського Союзу. Корницька походить з Польщі, де теж перебула частину війни. Советські власті мали заявити, що про місце побуту Корницької їм нічого не відомо.

Четверте схоплення трапилося 10 червня, як російські офіцери змусили вийти з цивільного потягу уроджену біля Кракова жидівку Миру Парман, що хотіла їхати зі Штаєр до Лінцу. Заступник центрального жидівського комітету хотів довідатися від советських властей про місце перебування Мири Парман, але советський командант домагався, щоби до місця замешкання дівчини в Ст. Валентін, привезти теж інших членів її родини, щоб могти їх усіх разом „репатріювати".

„Тіролер Тагесцайтунг" з 3 липня пише: Ще одно схоплення. Один чоловік з Партайгайм IV, Вінер Гаптштрасе 60, що розпачливим скоком з високого партеру на вулицю та втечою до каварні хотів рятуватися, був схоплений трьома уніформованими чоловіками, що силою заволікли його до авта і відїхали.

„Зальцбургер Нахріхтен" з 25 червня пишуть в кореспонденції з Відня: У вівторок велике хвилювання викликало повідомлення, що советська командатура четвертого віденського району заборонила австрійській поліції давати до публичного відома будьякі інформації про кожночасні донесення. З цеї причини теж тільки тепер повідомлено про донесення одного судового урядника, який 15 цего місяця бачив на вулиці Прінц-Ойген схоплення одної цивільної особи. Авто, яким цю особу вивезено, належить, як опісля стверджено, советському сотникові Дуговському. В понеділок рано багато уніформованих чоловіків виволікли з дому при вулиці Мадер, I, завинену в диван жінку та вкинено до авта, до якого теж вкинено опісля всілякі речі. Жінка на ввесь голос кричала рятунку, але австрійській поліції, яка хотіла інтервенювати, енергійно вказано, щоб вона віддалилася з місця події. В цьому будинку приміщена югославська комісія для прослідування „воєнних злочинів".

Таких і подібних повідомлень дуже багато, бо майже кожного дня в австрійській пресі появляються інформації про большевицькі лови людей. Так виглядає советська „демократія навіть в окупованій ними чужій країні та під боком американсько-британських союзників.

NEW AIRMAIL STAMP—Intended primarily for airmail to Europe and the Middle East, this new, 15-cent airmail stamp goes on sale August 20.I t's green and of special-delivery size.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету; просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

10,337 Арсан Доськи від Мотас Михайла з с. Ласківці (Теребовля).

10,338 До кревних і знакомих з с. Сулимів від Стадник Володимира.

10,339 Солтисяк Матвія з с. Тарнавка (Переворськ) від Солтисяк Володимира.

10,340 Кухар Галини з с. Хрезти (Лісько) від Олійник Антона.

10,341 Іваничко Федора і Семи від Іваничко Михайла з с. Гошівчик (Сянік).

10,342 Бажає навязати кореспонденцію Турчиновський Володимир, самітний.

10,343 Гавришкевич Марії з с. Стрівки (Бібрка) від Гавришкевич Михайла.

10,344 Жук Юрка з с. Нагачів (Яворів) від Гіщак Василя.

10,345 Желез Івана з с. Сосниця (Ярослав) від Марчиха Олекси.

10,346 Кучер Марії, Буртик Василя і Йосифа від Буртик Анни з с. Марківці (Станиславів).

10,347 Довжко Тихона з с. Заставе (Камінь-Коширськ) від Склез-Бруйло Ольги.

10,348 Павлючик Тетяни і Нестора з с. Мала Глушка (Камінь-Коширськ) від Потапчук Івана.

10,349 Бородайко Ірини від Вовчина Ярослава.

10,350 Яцик Миколи і Анни з с. Підзвіринець (Рудки) від Сивулька Петра.

10,351 Паньків Миколи з Озірної (Зборів) від Ангелюк Миколи.

10,352 Католик з с. Славентин (Підгайці) від Боячко Катерини в Америці.

10,353 Маханець Михайла і Василя з с. Бедевля (Тячево — Карпатська Україна) від Маханець Михайла.

10,354 Копій Катерини (Струйвонс) і Василя з с. Загутина (Сянік) від Дорош Катерини (Маслянна).

10,355 Фуштей Теодора, Яскевич Станислава з с. Яцівка (Товмач) від Опар Йосифа.

10,356 Бойків Теодора з с. Горпин (Камінка Струмилова) від Стефанишин Ілька.

10,357 Богонюс Катерини з с. Новосілки (Рудки) від Бачинський Василя.

10,358 Пісок Василя від Пісок Катерини (Супик).

10,359 Мазур Марії, Розалії і Анни з с. Голодівка (Рудки) від Лавро Теклі.

10,360 Петрина Теодора і односельчан з с. Рогатина (Бережани) і с. Вульки від Петрина Миколи.

10,361 До рідних і знакомих від Джуль Василя з с. Тростянець (Долина).

10,362 Король Петра від Король Миколи з с. Тумашівці (Калуш).

10,363 Стецюк і односельчан від Куц Марії (Михайлів), був. уч. укр. гімн. в Луцьку.

10,364 Корчинський Миколи від Корчинський Ярослава.

10,365 Слободян Петра з с. Підгори (Теребовля) від Боднар Павла.

10,366 До вуйка від Брагин.

10,377 Барнич Марії, Теодора і Юлії від Гумен Михайла з с. Лісковита (Добромиль).

10,378 Бородовська Віри з с. Островок від Ярамеєнко Івана.

10,379 Чижик Софії (Чигиляк) від Чижик Анни з с. Регетів (Горлиці).

10,380 Бажає навязати кореспонденцію зі студентом (ткою) Прийма Теодор, студент.

10,381 Бажає навязати кореспонденцію зі студентом або зі студенткою: Дзвоник Данило, студент.

10,382 Потаківський Йосифа і Ірени з с. Стебник Дрогобич від Пославський Михайла.

10,383 Олексенко Марії з с. Єчковець (Київ) від Паславська Анни (Котовська).

10,384 Івасиків Дуня, Варивода Михайла, Цмоць Степана, Мицик Богдана, Коваль Теодора, Сліва Марії з с. Синевидсько Вижне від Максимець Федя.

10,385 Цвек Івана від Тарновський Володимира з с. Тростянець Малий (Золочів).

10,386 Бривка Магдалини з с. Новошиці (Самбір) від Бривка Анни.

10,387 Сенчишин Михайла і Анни (Бень) з с. Бортятин (Судова Вишня) від Сенчишин Степана.

10,388 Дубина Гриця, Анельки і Михайла, Дідинець Теофіля, Берестецький Петра з с. Озірної (Зборів) від Дубина Петра.

10,389 До рідних і знакомих від Левицький Станислава з с. Стільсько (Жидачів).

10,390 Зубар Ілька з с. Вільшаниця (Золочів) від Зубар Василя.

10,391 Гулкевич Василя і Розалії з с. Дубецко (Перемишль) від Гулкевич Ярослава.

10,392 Просить о афідевіт: Іваніцький Віктор, літ 50, швець з с. Хмельник (Городенка).

10,393 Яроцький Гната, Марчук Меланії з с. Ляховичі (Волинь) від Гаженко Марії (Яроцька).

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно,** хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне,** то хай **разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру $1\frac{1}{2}$ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ЩО ПИШУТЬ?

З УГНОВА — НА ШЛЕЗЬК ПІД ПОЛЬЩЕЮ

(З листа до родини в стейті Ню Джерзі, з 7 липня 1947.)

Доношу Тобі, що нас уже вивезли з Угнова на Долішний Шлезьк і на Поморя. Нас, то є всіх українців, але ми всі не є вкупі. Десять родин є в одністо селі, так наш Угнів на три части розділили. Тут дали нам хати німецькі без дверей, без вікон, без печей, бо то все знищене війною. Поля пусті, не орані, позаростали буряном. Як тут прийдеться жити, то я не знаю. Вдома було все позасіване, вже навіть податки за теперішний рік ми поплатили, аж тут приїхало військо і за дві години чоловік мусів бути спакований до виїзду. Кожна родина дістала три фірманки і нас завезли до Белзця на стацію. Потім нас заладували і везли півтора тижня. Меблів жадних не вільно було взяти, тільки постіль і одяг і живність. Казали, що нам умеблювання дадуть, а то все неправда. Тут у селі є люди, які поприїзджали перед роком, позасівали збіжжя, позагосподаровували будинки. Мені дали хату муровану, маленьку, але нема стайні для корови. Також нема стодоли і я гризуся, чим ту корову перезимувати, бо паші для худоби тут нема. Тут люди вже трави покосили. Кара божа стрінула наш нарід, але може Бог дасть, що не погинемо.

Дівчата хотіли б піти до якої праці, але тут нема ніякої. Мешкаємо 12 кілометрів від міста Лігніца, а наш повіт називається Любінь. Тут околиця гарна, хати і будинки муровані і є багато лісів. Тепер ходимо до ліса на ягоди, маємо також дрова. З собою привезли ми 60 кг. муки пшеничної і 50 житної, а 25 кг. картоплі, то тільки всеї живности ми взяли. Грошей нема і нема защо купити, а тут усе дорого платиться, дорожче ніж у наших сторонах.

З Угнова є зі мною (вичислених 10 родин). Ще там лишилися такі (вичислено щось 15 імен). Мій брат І. є десь дальше і треба буде до них довідатися. Наразі не знаю дороги, отже жду на нагоду.

Тут є ще багато советського війська, мають свої бази летунські. Щодня такий гуркіт, що не можна спокійно сидіти. Щось так, як на фронті стрілянина в повітрі. Прошу Вас, допоможіть нам у нашім прикрім положенні, як можете, то пришліть який пакунок з харчами або яку лепту грішми. Я тепер уже стиду не маю, бо такі часи. Як би я був вдома, то я не писав би такого. Чоловік тоді ще мав все, що мусів мати. Але тепер ми все лишили і ходимо як блудні.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 15. липня 1947 року помер у 52. році життя

МИХАЙЛО КОГУТ,

довголітній член Тов. ім. Івана Франка, від. 334 У. Н. Союзу в Клівленд, О.

Покійний походив з села Кліщівна, пов. Рогатин. Полишив у смутку жену Теодозію, 2 сини: Стаха і Василя, які є ще при війську, і одного внука.

Похорон відбувся в суботу, 18. липня. — В. Й. П.!

С. Морозович, секр.

ПОШУКУЮТЬ.

МАРУСЯ ВИШНЬОВСЬКА-КОЗАЧЕНКО

пошукує

МИКОЛУ КІНДРАТЧУКА

з міста Городенка, Західна Україна, в дуже важній справі. Прошу зголоситися на адресу:

D. HALUSCHAK
P. O. Box 84,
Espanola, Ont, Canada.

ПЕТРА МАРФЕЯ і ЮРКА МАРФЕЙЧУКА з Кобак, Косівщина; **ДАНИЛА СИРОТЮКА** з Джурова, Снятинщина, та інших кревних, краянів і товаришів з **вижницької гімназії,** що перебувають в Америці, пошукують та бажають з ними переписуватися: **Д-р Іван Подюк,** тепер на скитальщині в Німеччині, **D. P. Camp "Orlyk", Berchetesgaden-Strub, Germany, Bavaria,** і Павло Сиротюк, тепер в U. S. A., **11 South First St., Hudson, N. Y.**

Як хтонебудь знає де є
WASYL HLUSHKO
прошу написати до
Mrs. JULIA ZERVAS
80 Rowe Ave., Hartford, Conn.

ПЕТРОНЧАК АННУ, ур. в Вислічку, і **РУДАВСЬКОГО ОСИПА,** ур. в Королику Польськім, шукає **Петрончак Іван,** син Михайла. Адреса:

PETRONCZAK IWAN
Regensburg,
Obermunsterstrasse 9a/II,
Germany, U. S. A. Zone.

По дальші інформації пишіть до:

GEORGE FEDUN
Box 242, Hurleyville, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДЯКО-УЧИТЕЛІ.

Продам всякого рода музичні твори, церковні і світські. На чотири голоси, писані Служби Божі, в котрих поміщено до 10 Сл. Бож., Вечірня і Утреня часть I. і II. Акафистник і інші. Продам гуртом або поодиноко. По інформації пишіть:

LAWRENCE UHRYN,
6 Helen St., McKees Rocks, Pa.

ШУКАЮТЬ МЕШКАНЬ

Американець українського походження, студент артист, доброї вдачі, бажає знайти **ПОМЕШКАННЯ** з меблями в українській родині в **ШИКАГО,** від 1. вересня ц. р. Родина, що має таку екстра кімнату, хай подасть подробиці до

N. T., c/o SVOBODA
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

ТАРЗАН ч. 1648. Карг пробує втікати.

„Осьтам спочиває ваше судно" — відповів малпочоловік спокійно, не звертаючи уваги на ніж" — „А тут..."

Та не докінчив свого слова, бо Карг, завважавши, що він не настрашить Тарзана, перевернув його у воду.

Самий Карг вискочив на берег з другого боку.

Але за ним скочила Товна із своїми вірними леопардами.